

آپدیت تیر ۱۴۰۵

تله‌های تستی

نکات مهم

خلاصه

خلاصه کتاب اندیشه اسلامی ۱

منبع اصلی: نشر معارف / پیام نور (آیت الله جعفر سبحانی)

مناسب برای //
کلیه دانشگاه‌ها، متقاضیان آزمون‌های
استخدامی و...

نویسنده جزوه //
تیم تالیف بژیک

نوع فایل //
خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۴

ساعت مطالعه

۱۰۰٪

پوشش نکات

۴۱

صفحه مفید

فصل اول : چیستی انسان

- ✓ از مسائل مهم انسان، شناخت خود انسان است. این شناخت، مقدمه‌ی شناخت جهان است.
- ✓ کشف گنجینه‌های فطرت و نهاد خود و تعدیل امیال نفسانی و شهوانی انسان موجب رسیدن به کمال است.
- ✓ غفلت از استعدادها و عدم شکوفایی آن‌ها و توجه صرف به نیازهای مادی و امیال نفسانی و حیوانی انسان را گرفتار خسران و تنزل از مرتبه انسانیت بر حیوانیت را موجب می‌شود.
- ✓ انسان می‌تواند با تأمل و تفکر امکانات و استعدادهایی که برای رشد و تکامل در او آفریده است را بشناسد و خود را به کمال برساند.

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، به خود بپردازید.

امیرمؤمنان علی (ع) می‌فرماید: کسی که به خودشناسی دست یابد، به بزرگ‌ترین سعادت و کامیابی رسیده است.

سقراط می‌گوید: خود را بشناس.

ایمانویل کانت می‌گوید: انسان قبل از هر چیز باید به ارزیابی و شناخت دقیق توانایی خود بپردازد.

خودشناسی مقدمه‌ی کمال انسانی:

شناخت انسان نقطه آغاز شناخت سرمایه‌های وجودی خود و عامل بهره‌برداری و شکوفایی آن‌هاست.

خودشناسی پیش درآمد جهان‌شناسی:

دقت کنید:

- ✓ كَيْفَ يَعْرِفُ غَيْرَهُ مَنْ يَجْهَلُ نَفْسَهُ: کسی که خود را نمی‌شناسد، چگونه غیر خود را تواند شناخت؟
- ✓ مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ كَانَ لِعَیْرِهِ أَعْرَفَ وَ مَنْ جَهِلَ نَفْسَهُ كَانَ بِغَیْرِهِ أَجْهَلَ: کسی که خود را بشناسد دیگری را بهتر می‌شناسد و کسی که به خود جاهل است به دیگران جاهل‌تر است.

خودشناسی مقدمه خداشناسی:

از آنجا که فطرت آدمی با معرفت خدا عجین است دعوت به خودشناسی در واقع دعوت به خداشناسی و ارتباط با خداست.

سخنان امیرمؤمنان علی(ع) در این خصوص: مَنْ عَرَفَ نَفْسَهُ عَرَفَ رَبَّهُ: هرکسی خود را بشناسد، پروردگارش را می‌شناسد. خدایا! تو قلب‌ها را با محبت خود و عقل‌ها را با معرفت خود سرشته‌ای.

✓ چون انسان موجودی وابسته و ممکن‌الوجود است پس چنین موجودی نمی‌تواند آفریننده خود باشد؛ بنابراین انسان با خودشناسی وابستگی خود را به خدا احساس می‌کند.

نکته: خودشناسی، مقدمه‌ی محبت و معرفت به خداست.

✓ بسیاری از مشکلات روحی و روانی و فکری و اخلاقی انسان ناشی از خودناشناسی است.

✓ اگر انسان، حقیقت واقعی خود، هدف خلقت، رابطه‌ی خود با خدا، موقعیت خود در نظام هستی، تأثیر زندگی دنیوی در آخرت و ... را در زندگی بداند بسیاری از مشکلاتش حل می‌گردد و زندگی سعادت آمیزی را برای خود رقم می‌زند.

✓ مکاتب دست ساخته‌ی بشر مانند ماتریالیسم، لیبرالیسم، اگزیستانسیالیسم و ... که امروزه بسیاری از آدمیان را گرفتار خود کرده است ریشه در عدم شناخت انسان دارد. درمورد حقیقت انسان دو دیدگاه وجود دارد:

دقت کنید:

✓ ۱- دیدگاه مادیون

✓ ۱- هستی را با ماده برابر می‌دانند و انسان را پدیده‌ای کاملاً مادی تلقی می‌کنند.

✓ ۲- تمام قوانین حاکم بر حقیقت انسان را مادی می‌دانند.

✓ ۳- با حس و تجربه می‌توان انسان را شناخت.

✓ ۴- انسان با مردن و متلاشی شدن جسمش، نابود می‌گردد.

✓ ۲- دیدگاه الهیون

✓ ۱- انسان علاوه بر بعد مادی (بدن) دارای بعد غیرمادی (روح) نیز هست.

✓ ۲- روح غیرمادی را نمی‌توان با علوم حسی و تجربی شناخت، ابزارشناخت روح، غیرتجربی و غیرحسی است.

✓ ۳- روح انسان با مردن و متلاشی شدن جسم از بین نمی‌رود؛ بلکه حیاتی جاودانه را در عالم آخرت پیش می‌گیرد.

✓ از دیدگاه قرآن انسان علاوه بر بدن مادی از روح الهی بهره‌مند است و اصولاً حقیقت انسان روح اوست.

آیاتی از قرآن که به دو ساحتی بودن انسان تصریح دارد:

ثُمَّ سَوَّاهُ وَ نَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ: سپس (خدا) اندام انسان را موزون ساخت و از روح خویش در وی دمید.

اضافه «من روحه» را اضافه تشریفی می‌گویند

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا: خدا روح مردم را هنگام مرگشان به تمامی باز می‌ستاند.

✓ کلمه «توفی» در این آیات به معنای اخذ و گرفتن است. بی‌شک فرشته مرگ هنگام مرگ، روح آدمی را می‌ستاند؛ زیرا بدن آدمی باقی است.

مهم‌ترین وجه تمایز انسان از حیوانات وجود حقیقتی به نام روح و روان در انسان است.

روح انسان دارای دو بعد ادراکی و گرایشی است.

دقت کنید:

✓ ۱- حوزه‌های فعالیت بعد ادراکی انسان

✓ الف) حوزه نظر: اگر متعلق شناخت، اشیا آن گونه که هستند یا خواهد بود باشد به آن حوزه شناخت نظری می‌گویند.

✓ ب) حوزه عمل: اگر متعلق شناخت، عمل انسانی از جهت خوب و بد، یا باید‌ها و نبایدها باشد ⚠ حوزه شناخت عملی گویند.

✓ تقسیم‌بندی علوم از نظر فیلسوفان

✓ ۱- علوم نظری یا حکمت نظری

✓ ۲- علوم عملی یا حکمت عملی

نکته: تمایز علوم در متعلق شناخت است نه در قوه‌ی شناخت

ادراک نظری دارای دو قسم است: ۱- علوم حصولی، ۲- علوم حضوری

✓ ۱- علم حصولی: شناختی که از طریق صورت‌ها و مفاهیم ذهنی برای انسان حاصل می‌شود.

✓ ۲- علم حضوری: شناختی که واسطه‌ای ندارد و انسان مستقیماً به متعلق شناخت و یا وجود واقعی و عینی آن آگاهی پیدا می‌کند، مانند آگاهی انسان به حالات روانی و احساسات و عواطف خود هنگامی که دچار ترس می‌شود.

✓ گاهی متعلق علم حضوری خدا و امور مرتبط به خداست که به آن شهود عرفانی نیز می‌گویند.

ادراک عملی شناختی که مربوط به حوزه عمل یعنی باید‌ها و نبایدها و خوبی‌ها و بدی‌هاست به تعبیری حکمت عملی علم به تکالیف و وظایف انسان است.

بعد گرایشی انسان: بعد گرایشی همان تمایلاتی هستند که با روح انسان سرشته شده‌اند و دارای گرایش انسانی و حیوانی است.

